

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre frt 3.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 3 krajczar (6 filler) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... frt 16. — negyed oldal ... frt 4. —
fel oldal ... .. 8. — nyolcad oldal ... 2. —

A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beutalásúak a Szent-István-Társulathoz.

Határozati javaslat a népiskolai záróvizsgálatok ügyében.

Befolyvasta a kath. Tanügyi Tanács folyó évi január 27-én tartott ülésében Dreisiger Ferencz, előadó.

Tekintettel azon körülményre, hogy a záróvizsgálaton sem a tanuló, sem a tanító nem számolhat be évi működésének eredményéről s ha beszámolhatna is, a jelenlévő laikus közönség ez eredményt, az ügy érdeke javára igazán megítélni ügyis képtelen lenne; tekintve továbbá, hogy a záróvizsgálatokra való készülések nem buzdítják sem a tanuló, sem a tanítót a népoktatás *igazi* célja szerinti való munkájában;

de tekintettel arra is, hogy a záróvizsgálat nem az igazi összekötő kapocs, mely a családot és az iskolát az iskoláztatás valódi javára fűzi egybe, — ellenkezőleg: sokszor válaszfallá válik;

és mert végül a záróvizsgálatok alkalmával nem mutatható be a tanító módszeres eljárása, a mi pedig az iskolai működés eredménye megítélésének egyik nélkülözhetetlen kelleke, —

mondja ki a közgyűlés:
hogy a záróvizsgálatok mai rendszere célszerűtlen, s a népoktatásügy előbbretelére semmi befolyással nincs.

De mivel a záróvizsgálatok mai rendje a tanító által megalázására alkalmas ad:

mert több tanítót lelkiismeretlenségre vezet, s ezzel a tanító is, meg a tanítvány is erkölcsatlenségre vezetettek;

miel továbbá a záróvizsgálatok a gyermeki szellemet túlterhelő s megölő magoltatásnak valóságos melegágyai;

s mert nem kevészer hamis képet nyervén a hallgatóság az iskolák eredményéről, a lelkiismeretlen tanító diadalban furdik, az igazi tanítót ellenben könnyen félrevezethető laikus közönség elítéli,

mondja ki a közgyűlés, hogy:
az iskola helyes ellenőrzését, vizsgálatát, a főhatóságok részéről erre kiküldött és hívatott szakközegéktől várja és reményli;

hogy ezek a szakközegék iskolaév közben őrizték ellen, vizsgálják meg a tanító munkájának módszerességét és eredményeit;

s hogy az év befejezte előtt tartatni szokott általános ismétléseket figyeljék-, vizsgálják meg szigorúban.

Mivel azonban a radikális változtatások itt-amott visszatetszést szülhetnének; s mert a magyar ember természete megkívánja a befejezett munka után való áldomást és ünnepet: ezért a záróvizsgálatok helyett a nép számára záróünnepnek tartassanak.

A záróünnep rendje a következő legyen:

1. Az ünnep háláadóistenítisztelettel kezdődjék.
2. Az igazgató rövid, de az alkalomhoz illő, ünnepi megnyitó beszédet mond.

3. Egy gyermek az igazgatót és a vendégeket üdvözli.

4. Ez után az év közben tanult vallásos, hazafias és más természetű költemények elszavalása s esetleg egyes értékes és ily ünnepre alkalmas prózai olvasmányok elmondása következzen. A szavakat — közben-közben — énekek, dalok követik.

5. Az írási- és rajzfüzetek kiállítása szintén érdekes számát képezheti a záróünnepnek.

6. A női s esetleg ipari kézimunkák szintén kiállítandók.

7. Végül, az igazgató záróbeszédje után, torna és játék fejezi be az iskolai évet záróünnepet.

Az ezen határozati javaslatot megelőző indoklást — nagy anyagánál és a hely szűkenél fogva, tekintettel különösen arra, hogy legtöbb argumentum 10 év óta a nyilvánosság előtt közösen forog, — közölni nem láttam célszerűnek.

A real-olvasmányok kezelésének tanmenete.

(Vége.)

Alkalmazzunk a tananyag természetéhez képest majd ellenvető kérdéseket, hogy ez által kitűnjék, vajjon uralkodnak-e a gyermekek a tárgyalás alatt

levő anyagon, majd pedig más menetben állítassuk össze velök e tananyagot, hogy ez által az mintegy új alakot öltön; majd ismét alkalmaztatását illetőleg felvesszük a gyermekek figyelmét határozott irányba; végre pedig elmondás vagy felsoroltatás által győződünk meg a felől, hogy emlékeztetőkre vészték-e a feladottakat.

Igen lényeges és a tanító részéről sok tapasztalatot feltételező körülmény az is, hogy a kérdéseket úgy minőség, valamint mennyiségi szempontból is helyesen tudja a tanulók közt elosztani. Vagyis a gyengébb tehetségűtanulónak könnyebb, de több kérdést, míg ellenben a jobbtehetségűeknek nehezebb, de kevesebb kérdést adjunk. Ezen eljárás által nemcsak a módszertan azon elvénél: — «Legyen tanításunk a gyermek tehetségehez mért» — felelünk meg, hanem előmozdítjuk egyúttal a gyermekek bátor feleleteit, mintán azok ily módon kedvet kapnak nemcsak a felelésre, hanem a tanulásra is. Azután meg nagyon sok időt is nyerünk ily módon, mert nem kénytelenítettünk a többszörös kísérletekre időt vesztegetni és egyúttal fel vagyunk mentve az örökös bészakodástól is.

Mind ezekből tehát eléggé kitűnik, hogy a kikérdezés, vagy kihallgatás nem hogy üres időtöltés vagy pihenő óra volna, sőt ellenkezőleg ez oly hasznos munkásság, melyre előzetesen gondosan előkészülni nemcsak hogy nem felesleges, hanem egyenesen szükséges.

A kikérdezésre nézve álljon itt mintául a Mőcsy-Petrovác-Schultz-fele II. olvasó és tk. első részéből (70.) A «Levegő» ezimű olvasmány. Mit éreztek, mikor kezetekkel arcotok felé legyintgettek? Mi az, amit ilyenkor éreztek? Mi a levegő? Miért mondod a levegőt testnek? Lehet-e a levegőt látni? Van-e mindenütt levegő? Ha a vizet a pohárból kiöntjük, mi történik azonnal helyébe? Mi tölti be azt a nagy üreget, mely fejtünk felett van? Mi veszi tehát az egész földet körül? Hogyan nevezzük a föld körül levő levegőt? A légkörnek alsó része mivel van tele? Milyen az égboltozat, mikor a levegő gőzökkel van tele? Mi szokott ilyenkor esni? Milyen a levegő, mikor hideg van? Hát melegen milyen a levegő? Mi történik a meleg helyre tett és levegővel megtöltött hólyaggal? Mino hatása van tehát a melegnek a levegőre? Hát a hidegnek? Csupán a levegőt terjeszti-e ki csak a meleg? Hogyan nevezzük a levegő esendős mozgását? Hát az erősebb mozgását? A levegő milyen mozgását nevezzük vihárnak? Van-e a szélnek valami haszna? Hát károkat okoz-e a szél? Mi történik az égő gyertya-darabban, ha azt pohárral lefedjük? Miért alszik el ilyenkor a gyertya? Mikor éghet tehát csak a tűz? Mino tulajdonságokkal bír a levegő? Megélhetnek-e az emberek, állatok és növények levegő nélkül? Hasznos-e tehát a levegő? Ki adta nekünk a levegőt? Mivel tartozunk ezért a jó Istennek? Milyen helyeken romlik meg a levegő? Alkalmos-e az ilyen levegő a lélegzésre? Mit kell tehát az ilyen szobákkal gyakran tenni? Mi képződik az olyan pinczék-

ben, hol musttal telt hordók vannak? Milyen helyeken képződik még szén-sav? Hogyan kell az ilyen helyekre menni? Miért kell ezt tenni? Mit fejlesztenek a növények éjjel magukból? Jó-e tehát olyan szobában aludni, melyben sok növény van?

Az olvasmányok tartalmának ily módon való kikérdezése után következik annak alkalmazása, vagyis azoknak fogalmazási feladatokul való kijelölése.

XII. Az alkalmazás tehát abban áll, hogy az elsajátított reálismereteket állandósítás végett, fogalmazási anyagul a tanulók által írásban feldolgoztatjuk. Ez azonban mindig esendős foglalkozásul szolgáljon, tehát azt a tanulók ne otthon, hanem mindig az iskolában, felügyeletünk alatt készítsék. Nem szükséges ugyan, hogy fogalmazási anyagul ezen fennebb leírt kérdések mind-egyikét kielelöljük, mindazáltal azonban, ha az idő engedi, nagyon jól cselekszünk, ha azt minél részletesebben és bővebben kidolgoztatjuk; különösen pedig, mikor már a gyermekek a fogalmazásban egy kissé gyakorlottak, ez nem is fog nehezen menni. Igyekezzünk azért a fogalmazást a tanulókkal nemcsak megkedveltetni, hanem egyszersmind annak hasznát is velök beláttatni és az előttük feltüntetni. Ha ily teszünk, akkor a fogalmazás a tanulókra nézve nem büntetés, hanem inkább jutalmazás lesz. A mennyiben pedig nagyon népes iskolában a fogalmazási anyagot egy félóra alatt ily részletesen és terjedelmesen kidolgozni nem lehetne, úgy segítünk magunkon, hogy azt vagy két részre osztva dolgoztatjuk ki, vagy pedig azok közül csak a főbbeket jelöljük ki és fejtejtjük meg. Ezen eljárásunkkal elérjük azt, hogy a szerzett ismeretek a tanulóknak mintegy vérökké váljanak. Mielőtt azonban ezen főbb kérdéseket fogalmazási anyagul feladnánk, még egyszer kívánjuk a tanulóktól, hogy azokra előbb előszóval feleljenek.

Íme ezekben igyekeztem kimeríteni a tételt. Hogy sikerült-e ez — nem tudom; annyit azonban minden hiúság és öndicsékvés nélkül legyen szabad mondanom, hogy igyekezet és jóakaratom nálam nem hiányzott. Adtam annyit, amennyi szerény tehetségemtől telt. Ha pedig érdemes munkát végeztem és az által katolikus oktatásügyünk előbbre viteléhez csak egy porszemmel is hozzá járultam, úgy legyen a dicsőség az Istené; engem kielegít azon édes öntudat érzete, mely csak lelkiismeretes és buzgalommal teljesített munka után ébred fel az ember lelkében.

Mielőtt azonban még a tollat letenném, nem mulasztatom el, hogy az új olvasókönyveinkhez irandó vezérkönyv szükségességét és nélkülözhetlenségét is ne hangsúlyozzam; annál is inkább, mivel ezen olvasókönyvek becse csak akkor fog igazán kitűnni és akkor fognak minden katolikus tanító által valóban hozzáférhetőkké válni, ha azok egy olyan művel fognak kiegészítettetni, mely részletesen tájékoztatna bennünket azok mikénti használatát illetőleg. Vagyis mi olyan vezérkönyvet óhajtottunk, mely ez új reálolvasókönyvek különleges feladatát nemcsak fejtegetné és beosztásukat

indokolná, hanem ezenkívül még azoknak kezelési módját is feltüntetné. Mert lehet az olvasókönyv bármilyen jó, de ha azt helyesen nem kezelik, elveszti minden becsét és érték nélküli dologgá válik, mely a reá fordított költségek nagyságával nem áll arányban.

Nagyon tévedne azonban az, aki azt gondolná, hogy én olyan vezérkönyvet óhajtok, melyben részletesen és fokról-fokra előadások a tanítónak minden teendője oly módon, hogy azt egyenesen az iskolában fölhasználhassa és hogy az, a tanító részéről minden elmélkedést, gondolkodást nemcsak feleslegessé tegyen, hanem ezenkívül annak még a tanításban való önállóságát is talán korlátozná: — az, ismételve mondom, nagyon tévedne.

Nem, ilyent én nem óhajtok, mivel az már nem vezérkönyv, hanem faullenzer volna, mely a tanító nemcsak valóságos geppé degradálná, hanem ezenkívül szegény volna úgy a szerzőre, valamint arra nézve is, aki azt használná.

Nem én vagyok az első, a ki az új olvasókönyvekhez irandó vezérkönyv szükségességét sürgetik, sőt azt ma már elodázhatatlannak tartják, megtették már ezt énelöttem többen is, de eléggé sajnos, hogy még ezen jeles tanférfiaknak a nemes kisdotársulathoz intézett többszöri kéréseik is, csak a pusztában kiáltó szavaként hangzottak el; holott erről mindjárt az új olvasókönyvek megjelenése, illetve iratása alkalmával kellett volna gondoskodni és annak szerkesztésével az illető szerzőket egyszerre megbízni, annál is inkább, mivel őszintén szólva, irodalmunk e tekintetben a nemet irodalom ilyenemű munkáihoz képest, még nagyon is szegény.

Azt hiszem azonban, hogy ezen a téren sem fogunk épen az utolsó órában mások által megelőzteni. Adja Isten, hogy lehetőleg rövid idő alatt elég kimerítő, biztosan tájékoztató és alaposan kalauzoló vezérkönyvet kapjanak hazánk tanítói, hogy a reáloktatást nemcsak vallásos szelvényben és okszerűen kezelhessék, hanem ezenkívül még az olvasási és nyelgyakorlási tanítás ezéjűt is minél tökéletesebben elérhessék!

Végül pedig még erkölcsi kötelességemnek tartom megnevezni azon műveket, melyeket forrásokul használtam. Bárány I. tanítók-könyve. Kalauz II. és III. évfolyamának számai. Schulz: A reáloktatás módszertana. A népiskolai Tanügy múlt évfolyamának több száma. Lubrich Ágoston A nevelés-tudomány című műve.

Fegyvernek.

Petrowits Imre.

A tanítói lelkigyakorlatok.

A nagylevárdi főtdő esp. tanfelügyelő *Mellicsek* Adolf ur kezdeményezésére, a kath. tanítók számára, jul. 18., 19. és 20-ikán Pozsonyban, lelki szent gyakorlatok tartattak a Jezsuita Collegiumban. Midőn e hír elterjedt, tudtommal, ez több egyházi, de annál több kath. tanító részéről is mosolygással fogadtatott. Engem, ki e szent gyakorlatokon részt vettem, a legjobb meggyőződé-

sem és tanítói-pályám iránti határtalan szeretetem indít arra, hogy e szent lelkigyakorlatoktól távol maradt kath. kartársaim figyelmét föl hívjam és gyenge tehetségem minden erejét megfeszítve, e kedves lapokban szívókhöz szóljak. E szokatlan és egészen új ténykedésre a 34 résztvevő július 17-én délután, majdnem valamennyien oly forma érzéssel állítottunk be a szent falak közé, — mint kiket inkább a kíváncsiság, mint a lelki dolgok iránti vonzódás ösztönzött volna oda.

Kedves kartársaim!

Nem szegény a helytelenséget beismerni akkor, midőn az isteni kegyelem elnyerése után a tévelygő felek meggyőződik arról, hogy Istenem! mily balga fogalmakat alkottam erről tegnap, — ma pedig már azon szív, mely amnyi keserűség, gond, bútól sajtott, ez áldott szívű szent atyák lelkivezéréte, bölcs, jó tanácsa, tanításai, szakmánkba, anyagi helyzetünkbe is vágó oktatásaik folytán megtisztulva, fölvidulva, Krisztus követésére villanyozva, új erővel, komoly elhatározással léphet az eddigi oly tövisesnek hitt tanítói pályájára.

Mert, oh kedveseim! a lelki dolgok mellett nyertünk naponként négy ízben elmélkedés és konferenzia czímenek utbaigazítást, oktatást, kegyes atyai tanácsokat arra nézveis, mire nekünk pályánkon igen nagy szükségünk van.

A tanítói lelki szent gyakorlatok ekkép folytak le. Lelki vezérünk ftdő pater *Riesz* úr volt.

Lakást, teljes ellátást a collegiumban, a három napon csakély három forint fizetés mellett nyertünk. A szegény kartársak ingyenes ellátásban részesültek.

a) Reggel 5 órakor felkelés.

1/2 6-kor közös reggeli ima.

3/46 — 3/47-ig elmélkedés.

7 órakor szentmise.

1/28-kor reggeli, szentséglátogatás.

1/29-kor közös lelkiolvasás.

9-kor szabad idő.

1/2 10-kor elmélkedés.

1/2 11-kor szabad idő.

11-kor szentséglátogatás.

1/2 12-kor Kempis Tamás.

12-kor ebéd.

b) Délután

1/2 3-kor konferenzia.

4-kor ozsonna.

1/4 5-kor közös szentolvasó.

5-kor elmélkedés.

6-kor szabad idő.

1/2 7-kor közös lelkiolvasás.

7-kor vacsora, szentséglátogatás.

1/4 9-kor szent áldás, esti ima, nyugalom.

A lelki szentgyakorlatokon részt vettek:

Ftdő Markovics esp. tanfelügyelő úr, a bazini kerületből, Pozsony vm.

Ftdő Pelezer Lipót esp. tanfelügyelő ur, a dorogi kerületből, Esztergom vm.,

Banyár Gyula, detrekő-csütörtöki, Pozsony vm.,

Bednarik József, orsovai, Zólyom vm.

Belicza Fülöp, veszelei, Nyitra vm.

Bella Antal, lamaesi, Pozsony vm.
 Berkovics István, felső-gallai, Komárom vm.
 Divinecz János, galgóczyi, Nyitra vm.
 Hlavács Antal, n.-födemesi, Pozsony vm.
 Holcsák István, bogdányi, Pozsony vm.
 Horváth Ferencz, szőlősi, Pozsony vm.
 Janigós János, holiesi, Nyitra vm.
 Jozsy Sándor, grinádi, Pozsony vm.
 Kanka János, horvát-gurabi, Pozsony vm.
 Kitta Pál, dubovai, Pozsony vm.
 Konrády Flóris, hidassy, Pozsony vm.
 Krompar Ferencz, litzei, Gömör vm.
 Kuln Ferencz, récesei, Pozsony vm.
 Lutring Jure, bánhidai, Komárom vm.
 Maczko Ferencz, bánhidai, Komárom vm.
 Matulay István, bábonyi, Pozsony vm.
 Molnár Ambrus, cs.-esütörtöki, Pozsony vm.
 Petrovics János, sweinsbachi, Pozsony vm.
 Pezinek Gyula, gajari, Pozsony vm.
 Pincsek József, radossóczyi, Nyitra vm.
 Privet Antal, kis-levárdi, Pozsony vm.
 Puhala János, hidegkúti, Pozsony vm.
 Radványi József, galgóczyi, Nyitra vm.
 Röder Lajos, jabloniezi, Nyitra vm.
 Schneider Lajos, virágölgyi, Pozsony vm.
 Schronk Mihály, losonczyi, Pozsony vm.
 Szachony József, tót-gurabi, Pozsony vm.
 Szukup Alajos, vistuki, Pozsony vm.
 Tamássy Géza, ladomeri, Győr vm.
 Witt Károly, malackai, Pozsony vm.
 Zsany János, bélaházi, Pozsony vm. Összesen
 34 tanító.

Julius 21-én szentáldozás után búcsulátogatást tettünk a ftdő p. rector úrnál és ftdő p. Ricsz lelki vezérünkkel, megköszönvén nekik a fenyves ellátást, legfőképp pedig azon kimondhatatlan mennyei kegyelmeket, melyeket az ő buzgó vezetésök folytán szerencsések voltunk nyerni, mely után az igaz kartársi szeretetből eredő könyös szemekkel borultunk egymás karjaiba, szerte mentünk szeretetteinkhez azon jámbor elhatározással, hogy a jó magot apolni fogjuk. Ohajunk pedig az, hogy a jövőben ismét találkozhassunk a szent magányban és ezen találkán egy kath. tanítótársunk se hiányozzék. Mit adjon meg az edes Jézus, a legjobb tanító. Kívánom.

Konrády Flóris,
 hidasi főtanító.

HIVATALOS KOZLÉSEK.

Meghívó. A breznóbányai egyházkerületi r. k. tanítói kör rendes őszi körgyűlését (folyó év) augusztus 3-án Fekete-Balozon a helybeli róm. kath. elemi népiskola helyiségében tartja, melyre a kör rendes tagjai s a nagyérdemű tanítványbarátok tisztelettel meghívotnak. — Táragsorozat: 1. Régen 9 órakor szentmise. 2. Elnöki meghívó. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása. 4. A helybeli kartárs úr által kidolgozott írásbeli munkának fölolvása és a pályamunkák beszédese. 5. A beérkezett hivatalos iratok fölolvása. 6. Szabadon választott és előre az elnökkel bejelentett tételből tartandó fölolvás. 7. Folyó ügyek és

indítványok. 8. A jövő körgyűlés helye és ideje. 9. A tisztikar lemondása és új tisztikar választása. 10. Tagsági díjak befizetése. Kis-Garam, 1899. évi július hó 22-én. Hediba István, körelnök. Krébesz József, köregetlyei jegyző.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítói körgyűlés és jubileum. A «Rozsnyó-egy-házmegyei róm. kath. tanító-egyesület» «jászó-tornai köre» f. évi tavaszi körgyűlését Jászón tartotta. A tagok teljes számban jelentek meg, szeretve tisztelt egyesületi és kör-előlkük Tóth Géza iránt viseltető tiszteletük s szeretetük nyilvánítása végett, a ki tanítói működésének 25-dik évét tölti be. Hogy az ünnepelt tudta nélkül ünnepély készült az napon, arra vallott a nagyérdemű vendégek megjeleneése is e körgyűlésen. Ezek közt megjelenésökkel megtisztelte a körgyűlést nagyságos Argalacs Márk perjel, főtisztelendő Richnavszky Akos alperjel, Sándor N. theologiai tanár, a város képviselő-testülete, iskolaszék tagjai, két vasúti állomásfőnök, a prépostság tisztjei s a város előkelősége nagy számban, Koosch Jenő gödöllői tanító és számos vendég.

A gyűlés a szokásos napirenddel kezdődött s a magyar nyelvtanból, ünnepelt *Tóth Géza* által tartott gyakorlati tanítás után egyházi elnök, *dr. Wencko Jusztin* esperesplébános úr a minden szempontból sikerült gyakorlati tanítás bíralata helyett, a tanítást tartónak 25 éves működéséről elismerőleg, díeserőleg emlékezett meg, s a tanítói terén szerzett érdemeit méltatva, őt, mint a tanítók példányképét úgy a maga, mint az egyházi hatóság nevében üdvözi s a gyűlést jubilarisnak jelenti ki. Felolvastatta továbbá az iskola tartató jászóvári prépostnak ez alkalomból az ünnepelhez intézett üdvözlő iratát, melyben a jubilátnak további működésére Isten áldását kéri s egyúttal átnyújtja levelborítékban 6 Meltóságának ajándékát (100 frt). Ennek utána az iskolaszék nevében az ottani plébános úr éltette a jubilálót, majd a város megbíztotta is, átadva borítékban a város ajándékát (50 frt); a premontrei rend részéről a perjel úr, végül az egyesület s a kör nevében kebelbeli barátja, Fedor János üdvözölte a jubilálót, nem is akarva elzengeni fölé a diashymnusokat, melyeket országosan ismert működésével már is önmaga elzengte maga fölül. Utóbbi kapcsolatosan felolvasta az egyesület nyolcz köréből érkezett üdvözlő átiratokat és sürgönyöket, ezek közül első helyen nagyságos Marsó Géza apát-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő úrét, ki a jubilálót az egyházi hatóság képviselőtében, mint egyesületi s körelnököt, mintatanítót, e kitüntetésre méltatni kegyes volt.

A másnem sejtett jubilált lelkeben kedves érzelmekkel elteltén, a magasztos pillanattól meghatva köszönte meg a nem várt kitüntetést. Tartalomdús s tanulságos köszönő szavaiból, ha emlékezőtehetségem nem csal, legalább ezeket hozhatom fel: «Nem ezek a borítékok szereznek nekem benső örömet, (mert hiszen tartalmukat nem is tudom), azután meg, ha a Mindenható ebben az örömteljes perczben kiszólitana ez arnyékvilágból, ezeket itt kellene hagynom; de azt a boldogító érzést, a mely a szeretet ezen benső megnyilatkozásai közepette egész valómat betölti, elvirném drága útravalóul még a sirba is».

Erre a gyűlés tíz perczre felfüggesztetett, melynek további folyamán tárgyalattak a folyó ügyek; felolvást tartott a jubilált: «Az országos tanítói nyugdíjalap revíziójában minő igényei vannak a tanítóságnak?» — s «Az ifjúsági iratok szerepe a népiskolai nevelés szolgáltatásban?» című tételről, — a tornai tanítónő. Az országos 100-as bizottság által kitűzött összes tételről Fedor János olvasta fel javaslatait. A pénztárosok jelentései, a tagsági díjak beszédese, a jövő körgyűlés idejének s helyének kitűzése s az azon tartandó gyakorlati tanítások előjegyzése után a gyűlés berekesztetett.

Gyűlés után a városláza tanácstermében díszebéd volt, melyen a vendégek száma, a jubilált iránti tiszteletből, a kit szeretettel vesznek körül, még szaporodott, s azon a jubilált családja s rokonai is résztvettek. A tőz-

tokban, mint rendszeresen, hiány nem volt, s a később érkeztet tavrakot ott olvastattak fel.

Ezen öröm betetőzéseül az iskolafentartó prépostság, a kor kívánalmainak megfelelőleg, most igazítja át a jubilat lakását s újból rendezeti be tantermet is. A premontréi rendnek a tanügy terén kiváló érdemei vannak s nem is szorul dicséretünkre, mindamellett megengedi, hogy ez uton is a tanügy érdekében tanúsító áldozatkészségéért halás köszönetünket nyilváníthassunk. Adjon az Eg. Ura a tanügynek sok ily áldozatkész pártolót!

VEGYESEK.

Lapunk jelen száma — Istennek hála — már itthon, a saját nyomdánkban készült. Kiállításá előnyösen elüti a régitől: papíra jobb, — tan nyomása is. Mintha megijedtet volna külsejében és e megijedésében mintha jobban akarna illesni ahhoz az előkelő szellemi tartalomhoz, melylyel őt évi főnállása óta oly általános rokonszenvenyül küti a kath. tanügy érdekeiért; és hogy mily erődménynyel, kitetszik abból a körülményből is, hogy a míg lapunk egyrészt minden kath. tanító asztalan helyet foglal, addig másrészt a kath. tanügy legjobbait látjuk nap-nap után sorakozni irógárdánk körébe.

Hogy ez a nemes igyekezet a kath. tanügy föllendülésének kétségtelen jele, azt bizonyítanunk nem is kell. Szívesen ragadtuk meg az alkalmat most arra, hogy ezeket elmondjuk: egyrészt — őszintén bevalljuk — örömmel látjuk abban, hogy ügyünk előbbreviteléhez nem sikertelenül járulunk hozzá, másrészt hogy meghajthatjuk zászlónkat a Szent-István-Társulat előtt, a mely nem kímélve költséget, istápolja legszentebb ügyünket. És ezért örök hálaival is tartozunk neki. Most, a midőn tanítótársunk szíves jóindulatát és úgy anyagi előfizetők gyűjtése), mint szellemi támogatását a jövőre nézve is reklámkiadványokkal megjegyezzük, hogy az esetleges reklámkiadványokat a jövőben egyenesen kiadóhivatalunkhoz méltóztatásának intézni.

A nemzet ünnepe. Petőfi emlék-ünnepe megható lelkesedéssel folyt le úgy a fehéregyházi esztasikon, mint a fővárosban, a Petőfi-szobor előtt. Valóban a nemzet ünnepe volt ez, melyben részt vett a magyar társadalom minden tagozata. Az ünnepségben nagy jelentősége van Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszter levelének, melyet a Petőfi-társaság elnökéhez intézett, mely Petőfi költészetében különösen annak izzó nemzeti érzését s gondolatvilágának nemzeti erejét dicsőíti. A többek között ezeket mondja:

A segesvári ünnep örömmünnepünk édes mindnyájunknak: e napot nem a gyászunk, hanem a lelkesedésnek kell szentelnünk, emlékezésünk nem lesújtó, hanem fölemelő érzelmeket kell, hogy fakasszon keblünkben: nem a halottat kell siratnunk, hanem a halhatatlan költőt dicsőitenünk, kinek költői tehetsége a nemzeti érzés lobogó lángjában izzott és tisztult szímaranyúvá. Valóban — s ez teszi az emlékünnepeket igazán nemzeti ünneppé: Petőfi költői nagysága, — igazi lírai tehetségén, egyéniségének tüneményes nagyságán és korával való kapcsolatosságán kívül s első sorban abban a megalkuvásra nem hajló, sőt mértéket is alig ismerő határtalan faj- és hazaszeretethen gyökerezik, mely őt legméltóbb képviselőjévé tette annak az eszmének, hogy a népek haladása, boldogulása, irodalmi, társadalmi és politikai fejlődése csakis nemzeti alapon, a nemzeti érzés legteljesebb érvényesülése útján történhetik meg. Mint a tengerszem kristálytükörében az egész égbolt, annak ragyogó napfénye s borongó felhője egyaránt tükröződik, úgy élt a Petőfi lelkében a magyar nép egész érzésvilága, s a dalok, melyek lelkéből oly őszintén, oly közvetlenséggel fakadtak, a legegyszerűbb, tehát legigazibb formában juttatták kifejezésre az érzelmeket. S a nemzeti érzés ez istenadta erejét ő művészi öntudattal fejlesztette, meggyőződéssel hirdetvén, hogy: „... az az igazi költő, a ki a nép ajkára hullatja keblének mennyei manáját.” Így teremtette meg Petőfi hazai költészetünk legfényesebb korszakát nemzeti alapon s mikor

huszonhat esztendőskorában, mely kor más embernél a kezdőévek tévedésekkel teljes ideje még, meghalt, jeltelen sírba roskadva a csata-téren, hol hazája szabadságáért küzdött: költeményeiben a faj- és hazaszeretet bibliáját hagyta örökül nemzetének.

A minisztert Zsilinszky államtitkár képviselte az ünnepségen. A Szent-István-Társulatot *Kaposi József* igazgató és *Klinda Teofil* dr. kanonok, az Orsz. Pázmány-Egyesületet dr. *Kiss János* egyetemi tanár Budapesten és *Auer József* hírlapíró képviselték. A magyar tanitóság nevében *Péterffy Sándor*, a Magyar Tanitók kaszinójának koszorúját *Bardócz János* titkár helyezte a fehéregyházi emlék talapatára.

Katholikus szülők figyelmébe. Azon szülők, kik gyermekeiket katolikus nevelésben kívánják részesíttetni, fölkértenek, hogy augusztus 20-ig jelentkezzenek a keresztény szeretetről nevezett iskola-testvérek igazgatóságánál. (Budapest, Istenhegyi-út 32.) Az internátusba 6—10 éves fiúk vétetnek föl.

Uj kántor Kőbányán. A főváros közgyűlése elhatározta, hogy a kőbányai plébánián kántori állást szervez. A helygyminiszter eléhez hozzájárult.

Jó tanulók jutalmazása. Az államvasutak Rudolf koronaherceg egyesülete a tagok gyermekei közül harminezhetnek adott húsz frt jutalmat, mert jól tanultak.

Értesítők küldtek: Az *esztergomi érseki kisdévodó-nevelőintézet* az 1898—99. iskolai évről. Közli *Szamorai Ignác*, igazgató. — *Paulai szent Vinczéről* nevezett irgalmas testvérek vezetése alatt álló *Ramollér-intézet* (Budapest, IX. Gyep-utca 23.), a kisdévodójának, elemi- és polgári iskolájának s tanítónevelőintézetének működéséről. — *Az egyri érseki* róm. kath. tanítóképző-intézet. — *A csik-somlyói* r. kath. tanítóképző-intézet. Szerkesztette *Karácsony József*. — *A pécsi püspöki tanítóképző-intézet*. Közli *Döbrössy Alajos*, t. kanonok, igazgató. Az értesítőket bővebben ismertetjük.

A **«Gyászmise-Enekek»** népszerű kiadója: *Litkey Menyhért*, tornaújfalusi róm. kath. kántor-tanító az ország-szerzte tapasztalt elismeréstől, melylyel e kiadványa fogadtatott, másrészt számos kartársra fölszólítása által méltatva: *«Szűz Mária-dalok»* cím alatt a nép- és kántorok ajkán élő, valamint a legjobb egyházi költők szövegére írt Mária-enekeket gyűjti össze, hogy szabályos orgonakísérettel ellátva 20—22 nyomtatott iv terjedelmű kötetben körülbelül 200 énektartalommal kiadja. — Fölkéri a hazai kántorokat, zeneszerzőket és egyházi költőket, kiknek áhitatot keltő dallamú Mária-ének, vagy alkalmas szöveg van birtokában — a forrás körülményes megjelölésével — szíveskedjenek hozzá beküldeni. A kötet előfizetési ára 2 frt 80 kr. lenne, melyre előjegyzést már elfogad, megjegyezvén, hogy a terv keresztülvitele az előre biztosított tömeges partolástól függ.

Szerkesztői üzenetek.

J. F. Monor. Azt panaszolja, hogy pályázatra beadott okmányait többszöri sürgető levelei után sem küldik vissza s így megakadályozzák azt, hogy más helyre pályázzék. Ez mindenesetre nem méltányos eljárás a választó hatóság részéről. A pályázatokra beérkezett folyamodványokat a megjelölt választás után azonnal vissza szokták küldeni, csakis a három legtöbb szavazatot nyert pályázó okmányait tartják vissza a választás felsőbb hatóság megerősítéseig. Tessék a visszaküldést megsürgetni, és ugyanakkor az illetékes egyházközségtől kérjen jogorvoslást. Tanácsoljuk, hogy az eredeti okmányokról hitelesített másolatokat állíttasson ki s azokat mellékelje. Különösen az eredeti oklevelet ne adja ki a kezéből.

M. L. Garadnán. 1. A latin és görög szertartású iskolák új tanterve nem kapható, mert még nem nyerte meg a püspöki kar jóváhagyását. 2. Másolatban mellékeljük.

V. Gy. Eresi. Az 50 forint, mit az állam korpótlék címén adott, az iskolaszék eddigi jogait a választás körül nem korlátozza, sőt ez összeg épen semmi befolyást sem biztosít a tanító választására. Az állam hozzájárulása a

választáshoz csakis 60 forintot tevő állami segély esetében kérelmezendő. — **Sz. S. Eger.** Jánai fog. — **M. F. Mesztegnye.** A szolgálati pragmatika lesz hivatva ily esetre intézkedést előírni, sajnos, hogy ez a szabályzat még mindig csak javaslat s így rendelkezéseit csak a közszokás általánosíthatja. Ez esetben az iskolaföntartó volna köteles az egy havi helyettesítésről gondoskodni, föltéve, hogy a szabadságolás mindkét esetben súlyos betegség miatt történt. — **Özv. Sz. V.-né.** Levélben adtunk tájékoztató tanácsokat. — **K. L. Kun-Halason.** Rendelje meg Gyertyány István pedagógiai igazgató könyvét: «Nyelv-olvasási előgyakorlatok». Ára 50 kr. Franklin-Társulat. A megrendelést a Szent-István-Társulat ügynöksége által eszközölje. — **L. M. Közzétettük.** — **M. M. Feleltünk.** Üdvözlét. **H. G. Töröcske.** Köszönet az értesítésért. — **D. T. Esztergom.** Megkaptam. Köszönet és üdvözlét.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYAZÁTOK.

Esztergom érseki megye.

A felső-esztergályi fiók-községbe (anyaegyház Kékkő) rom. kath. kántortanítói állomásra hazafias, buzgó magyarrsító, tótul tudó, okleveles kántortanító kerestetik. Javadalma díjlevel szerint 332 frt, de jó gazda 400—450 frtra is mehet. Államsegélyért folyamodunk. Az ötödéves kor-polek államsegélyképen folyósítva volt. Pályázhatik olyan okleveles tanítónó vagy övönó is, ki orgonálni tud, s egyebekben a fentebbi feltételeknek megfelel. Pályázatok küldendők *Szabó Jakab Elek* plebánoshoz, Kékkön, Nógrád-megyében.

Királyfiakarczán (Pozsonym.) néptanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése 400 forint és szabad lakás. Ismétlő tanításért mintegy 16 forint. Folyamodványok *augusztus 22-ig* ft. *Vázsonyi József* esperes úrhoz küldendők Albarra. Az iskolaszék egy évi próbaidőt kíván. 1—1

Hegybányára (Hont-m.) okleveles rom. kath. tanító vagy tanítónó kerestetik. Fizetése: erdőkincstártól 258 frt, egyéb címeken 182 forint, iskola fűtésére 20 m. bükkfa. Tannyelv magyar-tót. Köteleessége a III. IV. és V-ik fiúdemó osztály s az ismétlősök vezetése, vasárnapon a tanulókkal a templomban jelen lenni. A folyamodványok a min. földművelésügyi m. kir. miniszterre, mint kegyurra címelve, *f. évi augusztus hó 15-ig* alólirotthoz küldendők. *Litassy János*, esperes-plebános. 1—1

A garam-szent-benedeki rom. kath. iskolánál önálló másodtanítói állás betöltendő. Javadalmazása: községi pénztárból 150 forint, államsegély 76 forint, kántornál teljes ellátás, esetleg ennek fejeben 153 forint és két öl fa, ismétlősök után 7 forint. Tanítónók, kik orgonálni tudnak, szinten pályázhatnak és mellékjövedelemre számíthatnak. Folyamodványok folyó évi *augusztus 20-ig dr. Haiczl Kálmán* plebánoshoz *Garam-Szent-Benedekre* (Bármegye) küldendők.

Esztergom-Bajnához tartozó *Epöl* községben a kath. iskolánál osztálytanítói állás üres. Javadalom: 400 forint, lakás, fűtéssel. Folyamodványok *augusztus hó 15-éig* *Idő Duschek János* alesperes-tanfelügyelő úrhoz küldendők Komárom-Tardosra.

Ipoly-Bél (Hont-m.) magyar kántortanító állomás. Javadalma: 8 hold 927 öl föld, hívek művelik, párhár 9 veka búza, 20 veka rozs: átlag 20 tanuló, minden tanuló-tól fél veka búza, veteményes kert, ismétlő-iskolaért 10 forint, stóla 5 forint, vallásalapból 18 forint, államsegély 197 forint, melyhez oklevél szükséges. Lakás: két szoba, konyha, kamra, istálló. Pályázati kérvények, oklevél, működési bizonyítványok, keresztlevél *augusztus hó 15-éig* Ipoly-szakállási *plebánia-hivatalhoz* címzendők. Választás augusztus 21-én délelőtt 11 órakor Ipoly-Bélen, melyhez személyes megjelenés kívántatik. Az állomás szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Sopornyára (Nyitra-m.) via Szeredhárom katolikus tanítónó kerestetik. Évi fizetés egyenkint: 300 forint és lakás. Pályázhatnak övönók is.

Koritnon (Nyitra-m.) Podola fiók-egyházának rom.

kath. iskolájánál önálló tanítói állomás. Jövedelme: 300 frt készpénzfizetés, 10 forint ismétlősök tanításáért, 50 forint fára, mely összegből a tanterem is fűtendő; lakás és egy kis házikert használat. Övönók is pályázhatnak. Tanítási nyelv tót-magyar. Pályázati határidő *augusztus 20-ika. Iskolaszék.*

Bankeszin (Nyitra-m.) egy rom. kath. tanítói állomás betöltendő. Jövedelme: községtől 300, államsegély 100 frt, butorozott szoba, két köbméter tűzifa. Köteleessége: mindennapi és ismétlő-iskolában tanítani, gyermekekre istenitisztelet alatt fölügyelni, szükség esetén kántori teendőkben segédkezni. Okleveles, nőtlen, magyarul, tótul tudó tanítók pályázhatnak. Folyamodványok a bánkeszui iskolaszékre címelve *augusztus 20-ig* *főt. Seyler Károly* esperes úrhoz (Bajcs, Komárom-m.) betérjésztendők.

Nagy-Ülés (Bármegye) kántor-tanítói állomására augusztus 20-ra pályázat kirdettetik. Javadalma: 3 hold és 200 öl szántóföld, 3 hold és 1200 öl rét, ezek kataszteri tiszta jövedelme 15 forint 12 krajczár. Legeltetési jog 4 darab szarvasmarhára 8 forint, 2 darab sertésre 80 kr. Makkoltatási jog a magas uradalom erdejében 2 drb sertésre 10 forint, 32 szekér fa 12 forint 80 kr, 13 hektoliter rozs 50 forint 40 kr, 13 hekt. árpa 58 forint 80 kr. Szántóföld és rét bedolgozása 30 forint, 32 szekér fa befúvarozása 16 forint. Osvasutésért 2 forint 52 kr. Alapítványok után 3 forint 39 kr. Stóla offeratoriumokkal 20 forint. Zsellérpénz 1 forint 80 kr. Közös legelő és erdő-illetmény 1/2 úrbéri telek után 2 forint. Tandj a mindennapi tankötelesek után 100 forint. Az ismétlősök után 30 forint. Államsegély 88 forint. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara, istálló és a házmellel 275 öl nagyságu kertből áll. Magyar és tót nyelv bírása szükséges. A pályázati határidő *f. hó 20. délelőtt 10 órára* tüzetik ki. Pályázni kívánók kellően fölszerelt kérvényeiket *Bars-Thaszára a kerületi esperes úrhoz* küldjék be. *Plebánia-hivatal.* 1—1

Zsitva-Ujfalu (Bárm-m.) rom. kath. népiskolához segéd-tanító kerestetik az 1899/900 tanévre: fizetése egy évre 300 forint, havi előleges részletekben, egy butorozott szoba, egy öl fa. Teendői az I., II. és III. osztály kezelése, ismétlősök tanítása, tanítási nyelv tót, magyar. Pályázhatnak esetleg képezdét végzettek is, okleveles megválasztása esetén a 400 forint fizetés kiegészítése iránt a kellő lépések meg fognak tétetni. Pályázati határidő *augusztus 31-ke*, az állomás szeptember 10-ig elfoglalandó. Kérvények az iskolaszékre címelve, *Molnár Gyula* főtanító, iskolaszéki jegyzőhöz küldendők. Posta, távirada, vasút-állomás helyben.

Kőhidgyarmatra (Esztergom-m.) két tanító kerestetik. Javadalmazásuk, az egyiké: 300 forint, 76 forint államsegély, két öl dorongfa és lakás. A másiké: 50 frt, 330 forint államsegély, két öl dorongfa és lakás. Fölszerelt kérvények az *esperesi hivatalhoz*, *Bátorkeszin, augusztus 25-éig* adandók be. 1—3

A broczkói rom. kath. iskolánál (Nyitra-m.) három tót-magyar tannyelvű tanítói állásra *augusztus 30-ikáig* pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 350 forint, lakás és fűtés. Pályázhatnak okleveles övönók is. A megválasztottak állásaikat október 1-én elfoglalni kötelesek. Folyamodványok *főt. Domoval János*, iskolaszéki elnök úrhoz küldendők.

Egri érseki megye.

Alattyanra (Jászág) 9 hónap tanévre rom. kath. okleveles segédkántor-tanítót keresek. Fizetése: 126 forint, külön szoba fűtéssel és tisztogatással, mosás és világítás nélkül, teljes ellátás. Értekezhetni *Frenyó János* kántortanítónál.

Borsod-Szentistvánra kántorságban jártas r. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése, ha a kántorságban segédkezik, évi 200, ha nem, úgy tanévre havi 17 forint. Külön szoba fűtéssel, nyoszolya, karszék, asztal, ruhaszékrenyvel. Fizeti és éllelmezi a kántor-tanító. Kérvények *augusztus 28-ikáig* az iskolaszék elnökségéhez intézendők per *Mező-Kövesd. Kozma János*, plebános.

Tarna-Eörs fiók-egyház rom. kath. iskolájához az önálló tanítói állomásra pályázat hirdettetik. A megválasztandó köteleessége: a haladók és ismétlők osztályát vezetni s a faiskolát kezelni. Javadalma: egy szoba, kamra,

konyha helyiségekből álló lakáson kívül, 400 forint, a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetve, ez összegben bennfoglaltatik a házikert és fa váltása is. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Okmányokkal felszerelt kérvények *augusztus 15-éig* Erkre (Heves-m.) dr. *Zádar Sándor* lelkész, iskolaszéki egyházi elnökhöz küldendők. 2—2

A **sajó-örösi** (Borsod-m.) róm. kath. fiók-egyház tanítói állomására pályázat hirdettek. Évi javadalma: 1. Mindennapi iskolásoktól 1 forint, mintegy 90—100 forint. 2. Bzorból 80 forint. 3. Iskolafentartó uraságtól 60 forint, 4 hektl. búza, 12 hektl. rozs, 4 hektl. árpa, 16 kl. só, 60 lt. főzelék, egy öl puhafa, 1000 öl kukoricaföld, melyet az uraság szánt fel és a termést behordja, 1 drb tehén téli-nyári tartás, 2 drb sertés nyaralás. Ismétlő-iskolások után 50 kr., összesen mintegy 10 forint. Kötelessége a litániákat is vezetni. Lakása: két szoba, konyha, kamra, azonkívül iszláló is van és egy kis kert használata. A kellően felszerelt kérvények *Meyer Béla sajó-szögédi* lelkész-helyetteshez *augusztus 15-ig* küldendők. 3—3

Edelenyben (Borsod-m.) másodtanítói állásra pályázatot nyitattik. Jövedelme a hitközségtől 340 forint, államszegély 60 forint és egy butorozott szoba. Kötelessége: I—II. osztály és ismétlősök tanítása, szükség esetén kántorságban segédkezés. A kérvények *augusztus 20-ig* nt. *Nagy Géza* plebános úrhoz küldendők. Esetleg mellékközelítmet is szerezhethet. 3—3

Erdőtelekre (Heves-m.) egy róm. kath. segédtanítói állásra pályázatot nyitattik. Javadalma: 200 forint, egy szobából álló lakás és ételmezés a kántor-tanítónál. Kötelessége: az I-ső osztály és a leány ismétlő-iskola vezetése, a kántoriakban való segédkezés. Pályázatok *augusztus 28-ig* *Vass József* erdőtelki plebánoshoz küldendők. 1—2

Sajó-Várkonyba (Borsod-m.) róm. kath. okleveles, esetleg képezdévégzett segédtanító kerestetik. Teendői: I—II-ik vegyes-osztály és az ismétlő-leányok oktatása. Fizetése: 150 forint, ellátás, mosás és világításon kívül. Kérvények *augusztus 20-ig* *Sóos István* kántor-tanítóhoz küldendők.

Besztercebányai egyházmegye.

A **garam-szt-keresztii** plebániához tartozó **Ó-Kör-méske** fiók-közseg kántortanítói állomására készpénz, termény, fa és legelőben fölszámitott 345 frt 97 kr. járandóság és 93 frt államszegélyvel f. é. *augusztus hó 27-ig* pályázat hirdettek. Pályázhatnak tanítók és órák is, a kiknek fizetése készpénz, termény, fa, legelő- és államszegélyvel 400 frt és szabadlakás. Tanítási nyelv magyarul. Folyamodványok főt. *Vetzel István* pléb. úrhoz Garam-Szt-Keresztre küldendők. 1—1

Győri püspöki megye.

Kisbaráthegyi (Győr-m.) róm. kath. elemi népiskolához a tanítói állomásra ezennel *augusztus 31-ig* pályázat hirdettek. Fizetése 400 forint s esetleg az 50 forint korpótlék. Az állomás október 1-én foglalandó el. Kérvények felszerelve az iskolaszékhez küldendők. Kisbarát, 1899. június 31. (posta Nagybarát). *Duboovszky Sándor*, plebános, iskolaszéki elnök. 1—3

Kalocsai érseki megye.

Kalocsán, az eperföldi róm. kath. magyar tannyelvű első vegyes osztályu tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem: 400 forint fizetés havi előleges részletekben, 100 forint lakbér, esetleg természetben lakás, ötödéves korpótlék. Az ismétlősök tanításáért külön díj nem jár. A kellő okmányokkal felszerelt és a legújabb orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvények folyó évi *augusztus 19-ig* alulírottához küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kalocsán, 1899. július 24. *Zittel Róbert*, prépost-kanonok, plebános, iskolaszéki elnök. 1—1

Kalocsán, az eperföldi róm. kath. magyar tannyelvű negyedik vegyes osztályu tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem: 400 forint fizetés, havi előleges részletekben, 100 forint lakbér, esetleg természetben lakás, ötödéves korpótlék. Az ismétlősök tanításáért külön díj nem jár. A kellő okmányokkal felszerelt és a legújabb

orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvények folyó év *augusztus 19-ig* alulírottához küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kalocsán, 1899. július 24. *Zittel Róbert*, prépost, kanonok-plebános, iskolaszéki elnök. 1—1

Szadmár nagyközséghez tartozó alsó-ereki róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 360 forint készpénz, havi előleges részletekben; tisztességes lakás házikerttel és elegendő fűtőanyag. Az ismétlők tanításáért külön díj nem jár. Folyamodványok a szakmári iskolaszék-re címezve: főt. *Rezsnyák János* esperes úrhoz *augusztus 18-ig* *Homokmégyre* (Pest-m.) küldendők. Szadmár, július 31. *Molnár Vendel* iskolaszéki jegyző.

Csürogon (Bács-m.) a r. kath. iskolánál a III. magyar tannyelvű tanítói állásra 1899. évi *augusztus hó 20-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: 380 forint, 50 forint fűtés és tisztogatásra, 50 forint lakbér, e két utóbbi negyedévi előleges részletekben. A megválasztott tartozik állását szeptember első napján elfoglalni, a kijelölt osztályokat vezetni, az ismétlőket külön díjazás nélkül oktatni. A felszerelt kérvények nagyságos *Eggl József* apát-esperes úrhoz *Futlakrá* (Bácsmegeye) küldendők.

Nagyváradai latin szert. egyházmegye.

A **szilágy-somlyai** róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: törzsfizetés 150 forint 63 kr., párbér-átalány 70 forint, alapítványi szentmisékből 7 forint 34 kr., egyházmegyei állandó segély 90 forint, stólából mintegy 30 forint, a négy osztályu püspöki gimnáziumban énektanításért, ha műének tanítására képes, 100 forint, két szoba, konyha és pincéből álló szabad lakás. Mellékfoglalkozásból jövedelemre számíthat. Kötelességei: a plebánia-templomban és a hitközségben végzendő rendes kántori teendőken kívül, a kath. elemi fiú- és leányiskolában az egyházi éneket tanítani, iskolaszéki jegyzői tisztet viselni, esetleg a gimnáziumban egyházi és világi műneket tanítani. Folyamodók felszerelt kérvényeiket *augusztus 15-ig* alulírottához küldjék be. A pályázatra aug. 18-án személyesen jelenjenek meg. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Szilágy-Somlyón, 1899. július 18. *Trusza Lajos*, esperes-plebános. 3—3

Minél jobb segédet kereselek. Fizetése havi 10—20 forint és teljes ellátás. Az állomás elfoglalható. *Békés-Endrőd*, 1899. július 17. *Ujházy Miklós*, kántor. 3—3

Nyitrai püspöki megye.

A **kollárovicezi** (Trencsén-m.) *Plaskora* nevű hegyi, államilag segélyezett róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állásra a pályázat 1899. év *augusztus hó 21-re* hirdettek ki. Évi fizetés 400 forint és lakás. Pályázhatnak főt és magyar nyelvet tudó, okleveles tanítók és tanítónők. A megválasztott köteles az I—IV-ik osztályt és az ismétlőket tanítani. A kérvények az alulírottához nyújtan-dók be. Kollárovicezon, 1899. július 28. *Treszkony István*, iskolaszéki elnök.

Pannonhalmi egyházmegye.

A pannonhalmi egyházmegye **győr-csanaki** róm. kath. iskolához egy okl. tanító vagy tanítónő szükséges. Fizetése: 300 forint, előleges havi részletekben, egy butorozott szoba, fűtéssel. Kötelessége a kezdőket nevelni, tanítani és templomba vezetni. Az ismétlősök oktatásában és kántori teendőikben részt vesz. Jelentkezés *augusztus 9-ig* személyesen vagy írásban Csanakon, u. p. Ménfő, a *plebánia-hivatalnál*. 2—2

Pécsi egyházmegye.

A **beremendi** róm. kath. osztálytanítói állomásra *augusztus 20-ig* pályázat hirdettek. Fizetése: 350 forint, csinos butorozott szoba, fűtéssel. Kötelessége: mindennapi, ismétlők oktatása és a kántorságban segédkezés. Tannyelv: magyar-német. Kérvényekngos *Otrokóczy Lajos*, címz. kanonok úr címére küldendők. *Bátori Ferenc*, iskolaszéki jegyző.

Német-Keerre (Tolna-m. Czecczen át) okleveles vagy képezdét végzett kath. férfi tanító, vagy tanítónő kerestetik. Fizetése évi 300 frt havi részletekben, egy butorozott szoba. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlő fiukat oktatni. Tannyelv magyar; német nyelv kívánatos. Pályá-

zatok *augusztus 27-ig* a róm. kath. *plébániára* küldendők. Az állomás szept. 1-én elfoglalandó.

Rozsnyói püspöki megye.

Závadkai (Gömör-m.) róm. kath. másodtanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetés: 320 forint készpénz, esetleges államségéllyel 400 forint, lakás és tüzifa. Tannyelv: tót-magyar. Okleveles tanítók és tanítónők folyamodványukat *augusztus 30-ig* aláírottához küldjék. Polonka, Gömör-m. *Golda János*, esperes-plébános.

Nagyveszveresi anyaszentegyházhoz tartozó *Bettér* (Gömör-m.) magyar tanítói kath. kántortanítói állomásra *augusztus 20-ig* pályázat hirdették. Jövedelme: 400 forint, okleveles tanítónak 100 forint kieszközlése az államtól biztos. Készobás lakás, konyha, kamara, istálló, nagy kert. Okleveles, esetleg képezdét végzett tanítók okmányokkal felszerelt kérvényüket *Bednárék István* iskolaszéki elnökhöz küldjék *Nagyveszverésre*.

Szatmári egyházmegye.

A *Nepnevelés* 28-ik számában hirdetett *mék-i* kántortanítói állásra vonatkozó kérvények beküldési határideje *augusztus 12-ke*. *Esperesi híradó*.

Székesihérvári egyházmegye.

Sóskutra (Fejér-m.) osztálytanító kerestetik. Fizetése: 350 forint, butorozott szoba, fűtéssel. Tannyelv magyar. Kántorságban jártas előnyben részesül. Okmányok *augusztus 20-ig* nagys. és főt. *Kölmán Károly* plébános és országgyűlési képviselő úrhoz küldendők. 2-2

Az *ettyeki* róm. kath. elemi népiskola I. osztályú tanítói állásra *aug. 19-iki* határrappal pályázat hirdették. Javadalma: 350 frt havi előleges részletekben, 4 méter kemény hasábfű és egy butorozott szoba. Köteleessége: Az első osztályt tanítani, a gyermekekkel minden nap szentmisére menni s a kántorságban segédkezni, a mi után egy kis mellékjövödelme számíthat. Oklevéllel bíró tanítók kétfővel felszerelt kérvényeiket főt. *Magdics István* esperes úrhoz küldjék be. Posta helyben.

Szombathelyi egyházmegye.

Az *ujhegyi* (Vas-m.) róm. kath. iskolához másodtanító kerestetik. Fizetés: 400 forint, havi részletekben, szép szoba, butorozattal, konyha, 4 öl tüzelőfa. Kántoriakban segédkezni köteles. Tannyelv magyar-horvát. Kérvények *augusztus 15-ig* *Szásznai József*, iskolaszéki elnökhöz küldendők. E. p. Pusztai-Szent-Mihály. 2-2

Vácsi egyházmegye.

Ecserre (Pest-m.) u. p. Maglód, a főváros közelében, önálló tanítói állomásra folyó évi *augusztus 15-ig* pályázat hirdették. Javadalma: 384 forint évi fizetés, havi előlegben, és 40 forint hasonlóan évi lak- és korpóték czimben készpénz, 1 öl kemény tüzifa beszállítva és lakásul egy butorozott szoba természetben. Oklevéllel bíró férfi- vagy nőtanító a szokásos irásokat *Matejka Vilmos* esperes-plébánoshoz küldje, lakik helyben. 2-2

A *jászkarajenői* róm. kath. iskolánál egy fitanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetés: 350 forint, lakbér 50 forint, az ismétlősök tanításáért 20 forint, összesen 420 forint. A 350 forint törzstízetésnek 400 forintra való fölemeléséért a közölt. m. miniszter úrhoz a kérvény be van adva. Férfi okleveles tanítók felszerelt kérvényeiket folyó évi *augusztus 20-ig* *Sztúr Mihály* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz nyújtják be. Az állás szeptember 1-én foglalandó el, mely időtől a fizetés is számíttatik. Jászkarajenő, 1899. július hó 21. 2-2

A *kocséri* (Pest-m.) róm. kath. belső tanítói állásra *augusztus 25-ig* pályázat hirdették. Köteleessége: az I-II. vegyesosztály önálló vezetése s a fű-ismétlők oktatása; a kántorságban némi jártasság előny. Javadalma: 315 frt, természetesen szabad lakás, melléképülettel és kerttel, korpóték. Ezen állásra megválasztott, míg elődjének nyugdíja folyósíttatik, helyettesül lesz alkalmazva, ennek megtörténte után hivatalból rendes tanítóvá lép elő. — Elhalálozás okán megüresedvén, betöltendő még egy tanyai tanítói állás is. Javadalma: 300 forint, szabad lakás, fűtőszalma, korpóték. Tannyelv magyar. Mindköt állás októ-

ber elsején foglalandó el. Oklevelesek pályázhatnak. Az ismétlősök oktatásáért egyik álláson sem jár külön díj. *Elnökség*.

A *haraszti-i* (Pest mellett) róm. kath. fű-iskolánál egy osztálytanítói állásra *augusztus 10-ig* pályázat hirdetik. Javadalmazás: 400 forint, butorozott szoba, egy öl tüzifa. Folyamodványok főt. *Kraszna János* ker. tanfelügyelőhöz küldendők *Harasztra*.

Jánoshida (Jász-Nagy-Kún-Szolnok-m.) községben egy 325 forint, butorozatlan szoba az új iskolaépületben és az esedékes ötödéves korpótlékkal javadalmazott tanítói állásra *augusztus 20-ig* pályázat hirdették. Megjegyeztetik, hogy a fizetésnek 400 forintra államségély útján való fölemelése az állás betöltése után a község által kérelmeztetni fog. Pályázhatnak róm. kath. oklevéllel bíró és képezdét végzett tanító urak, a kik is kérvényüket *főtiszt. Fábry Pál* egyházi elnök úrhoz küldjék be. Ifj. *Poczik*, jegyző. 1-2

Veszprémi egyházmegye.

Kapos-Füredre (Somogy-m.) osztálytanító kerestetik. Fizetése 9 hónapra 400 forint. Butorozott szoba, tisztogatás és fűtés. Kötelmei: a köznapi és ismétlők oktatása, valamint a kántorságban segédkezés. Az állomást hasonló nemű állással föl nem eszerélheti. Kérvények *augusztus 15-ig* hozzám küldendők. *Szabó József*, kántortanító.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szül.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legelőssőbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 25 évi fennállása óta

700-on felül uj orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

ZENEMŰVEK!

Orgonára:

«Praeludium Album», 100 drbot tartalmaz ... frt	— 70
<i>Bach</i> : Könnyű praeludok és fugák	« — 70
<i>Hesse</i> : Könnyű praeludok	« — 70
Choralkönyv, 90 darabbal	« 1.—
<i>Körner</i> : «Gyakorlati orgonász», tartalmaz 646 orgona drbot, Praeludok, fugák, átmenetek, cadentiák stb.	« 2.—
<i>Rüch</i> : Gyakorl. orgona-isk. 6 köt. egybefűzve » ..	« 2.—
<i>Wannas</i> : Harmonium-iskola	« 1.30
<i>Köhler</i> : Zongora-iskola	« 2.—
<i>Hohmann</i> : Hegedű-iskola 2 kötet egyben	« 1.30

Egyéb zeneművek nagy választékban kaphatók

„HIRDETŐ SALON” kiadóhivatalában

Budapest, I., Fehérvári-út 28.